

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Відокремлений структурний підрозділ
«Морехідний фаховий коледж ім. О.І. Маринеска
Національного університету «Одеська морська академія»

Затверджено наказом начальника
ВСП «МФК ім. О.І. Маринеска
НУ «ОМА»
від 02 січня 2025 року № 8

І Н С Т Р У К Ц І Я № 25

Первинний (повторний, позаплановий) інструктаж
з пожежної безпеки

м. Одеса – 2025

ІНСТРУКЦІЯ № 25

Первинний (повторний, позаплановий) інструктаж з пожежної безпеки у ВСП «Морехідний фаховий коледж ім. О.І. Маринеска Національного університету „Одеська Морська Академія”

1. 1. Загальні положення.

Ця Інструкція розроблена відповідно до основних положень Кодексу цивільного захисту України та відповідного Положення і діє в усіх структурних підрозділах ВСП «Морехідний фаховий коледж ім. О.І. Маринеска Національного Університету „Одеська Морська Академія”.

Первинний протипожежний інструктаж щойно прийнятий працівник проходить на робочому місці перед початком роботи.

Під час первинного інструктажу працівника (студента):

знайомлять з пожежною безпекою приміщень навчальних корпусів, в тому числі лабораторій та гуртожитків, з правилами та інструкціями з пожежної безпеки;

показують запасні виходи, сповіщувачі пожежної сигналізації, вогнегасники та інші засоби пожежогасіння;

перевіряють практичні дії особи, що інструктується на випадок пожежі.

Повторний інструктаж проводять безпосередньо на робочому місці не менш як один раз на рік у терміни, встановлені безпосереднім керівником, згідно з програмою первинного інструктажу на робочому місці.

Позаплановий протипожежний інструктаж проводиться з працівниками на робочому місці або у спеціально відведеному для цього приміщенні:

у разі введення в дію нових нормативних актів з питань пожежної безпеки (норм, правил, інструкцій, положень тощо) або змін та доповнень до них;

у разі зміни технологічного процесу, застосування нового або заміни чи модернізації існуючого пожежонебезпечного устаткування;

на вимогу інспекторів з пожежної та техногенної безпеки ДСНС України, якщо виявлено незадовільне знання працівниками (студентами) правил пожежної безпеки на робочому місці чи під час навчання, невміння діяти у випадку пожежі та користуватися первинними засобами пожежогасіння.

Результати первинного (повторного, позапланового) інструктажу реєструються в спеціальному журналі під особистий підпис особи, яку інструктують, безпосереднім її керівником.

2. Терміни та визначення

Пожежна безпека - це стан об'єкта, при якому виключається можливість пожежі, а у випадку її виникнення вживаються необхідні заходи

щодо усунення негативного впливу небезпечних факторів пожежі на людей, споруди і матеріальні цінності.

Пожежна безпека на об'єктах забезпечується організаційними, технічними заходами і протипожежним захистом.

Пожежна небезпека - сукупність чинників, які зумовлюють можливість виникнення та (або) розвитку пожежі на об'єкті.

Протипожежний режим - це комплекс встановлених норм і правил поведінки людей, виконання робіт і експлуатація об'єкта, спрямованих на забезпечення пожежної безпеки.

Джерело запалювання - теплова енергія або об'єкт, який виділяє теплову енергію, достатню для запалювання.

Первинні засоби пожежогасіння призначені для гасіння пожеж в початковій стадії їх розвитку до прибуття пожежних підрозділів. До них відносяться ручні і пересувні вогнегасники, гідропульти, відра, бочки з водою, внутрішні пожежні крани, лопати, ящики з піском, азбестові полотна, войлочні мати, кошми, ломи, пили, багри, вила.

Дим - стійка **дисперсна система**, яка складається з дрібних твердих частинок, зважених у повітрі або інших газах. Це - типовий **аерозоль** з розмірами частинок від 10^{-7} до 10^{-5} м. На відміну від більш грубодисперсної системи - **пилу** - дим не осідає під дією сили **земного тяжіння**. Частинки диму можуть слугувати **ядрами конденсації** атмосферної **вологи**, в результаті чого виникає **туман**.

Евакуація - процес виведення населення і життєважливих ресурсів першої необхідності з території можливої загрози від катастрофи чи пожежі.

Нагрівальні прилади - прилади, що ними нагрівають речовину (матеріал) або середовище, що оточує їх. Розрізняють Н. п. теплогенеруючі, де згоряє паливо (газові плити, паяльні лампи та ін.) або протікає електричний струм (напр., електропаяльники, електроконвектори), і теплообмінні (конвектори деяких типів, бойлери, повітрянагрівники, радіатори тощо), в яких циркулює теплоносій. Н. п. застосовують у різних галузях науки і техніки, у побуті.

Опалення - штучний обігрів приміщень в холодний період року з метою відшкодування у них тепловтрат і підтримки на заданому рівні **температури**, що відповідає умовам теплового комфорту, а також вимогам замовника.

Полум'я - газоподібне середовище, що включає в себе (у ряді випадків) дисперговані конденсовані продукти, в якому відбуваються фізико-хімічні перетворення реагентів, що приводять до світіння, тепловиділення і саморозігріву. Газоподібне середовище полум'я містить заряджені частинки (**іони**, **радикали**), що обумовлює наявність **електропровідності** полум'я і його взаємодії з електромагнітними полями.

Вибухонебезпечна суміш - суміш повітря з горючими газами, парою, туманами, горючим пилом та волокнами, у якій за нормальних атмосферних

умов після запалення процес горіння (вибух) поширюється на весь об'єм суміші.

Засоби зв'язку (телекомунікації) призначені для прийому та передачі інформації на відстані. Інформація також може передаватися у різних формах: паперовій, звуковій та візуальній.

Вибух - надзвичайно швидке перетворення речовини, яке супроводжується миттєвим виділенням великої енергії в невеликому об'ємі. Суттєвою ознакою вибуху є різке збільшення тиску, яке викликає у навколишньому середовищі ударну хвилю.

Система димовидалення - необхідний елемент комунікацій будь-якої споруди соціального і комерційного спрямування. Крім цього, системи димовидалення обов'язково повинні знаходитися у висотних житлових будинках. Необхідність димовидалення однозначна, в разі загоряння споруди, тільки сучасна система димовидалення забезпечить безпечну евакуацію людей і результативну роботу пожежно-рятувальних служб.

3. Організаційні та технічні заходи.

До організаційних заходів належать:

- розробка правил, інструкцій, інструктажів з протипожежної безпеки;
- організація інструктування і навчання робітників та службовців;
- здійснення контролю за дотриманням встановленого протипожежного режиму всіма працюючими;
- організація добровільних пожежних дружин та пожежно-технічних комісій;
- організація щоденної перевірки протипожежного стану приміщень після закінчення роботи;
- розробка і затвердження плану евакуації і порядку оповіщення людей на випадок виникнення пожежі;
- організація дотримання належного протипожежного нагляду за об'єктами;
- організація перевірки належного стану пожежної техніки та інвентарі.

До технічних заходів належать:

- дотримання пожежних норм, вимог та правил;
- підтримання у справному стані систем опалення, вентиляції тощо;
- улаштування автоматичної пожежної сигналізації, систем автоматичного гасіння пожеж та пожежного водопостачання;
- заборона використання обладнання, приміщень та інструментів, що не відповідають вимогам протипожежної безпеки;
- правильна організація праці на робочих місцях з використанням пожежонебезпечних приладів тощо.

4. Вимоги пожежної безпеки

Виконуйте тільки ту роботу, з якої пройшли інструктаж, не передоручайте свою роботу іншим особам.

Не допускається:

улаштовувати на шляхах евакуації пороги, виступи, турнікети, двері розсувні, підйомні, такі, що обертаються, та інші пристрої, які перешкоджають вільній евакуації людей;

захарашувати шляхи евакуації (коридори, проходи, сходові марші і площадки, вестибюлі, холи, тамбури тощо) меблями, обладнанням, різними матеріалами та готовою продукцією, навіть якщо вони не зменшують нормативну ширину;

забивати, заварювати, замикати на навісні замки, болтові з'єднання та інші запори, що важко відчиняються зсередини, зовнішні евакуаційні двері будівель;

застосовувати на шляхах евакуації горючі матеріали для облицювання стін і стель, а також сходів та сходових площадок;

улаштовувати у загальних коридорах комори і вбудовані шафи, за винятком шаф для інженерних комунікацій; зберігати в шафах (нішах) для інженерних комунікацій горючі матеріали, а також інші сторонні предмети;

знімати пристрої для самозачинення дверей сходових кліток, коридорів, холів, тамбурів тощо, а також фіксувати самозакривні двері у відчиненому положенні;

улаштовувати слизьку підлогу на шляхах евакуації.

Забороняється використовувати пожежний інвентар та обладнання для господарських та інших потреб, не пов'язаних з пожежегасінням.

Під час експлуатації електроустановок **не дозволяється:**

використовувати кабелі і проводи із пошкодженою ізоляцією або такою ізоляцією, що втратила захисні властивості;

залишати під напругою електричні проводи і кабелі з ізольованими кінцями;

переносити ввімкнені прилади та ремонтувати їх, які перебувають під напругою;

залишати без догляду ввімкнені в електромережу нагрівальні прилади, обладнання;

користуватися пошкодженими (несправними) розетками;

зв'язувати і скручувати електропроводи;

застосовувати саморобні подовжувачі, які не відповідають вимогам ПУЕ щодо переносних (пересувних) електропроводів;

використовувати побутові електронагрівальні прилади (чайники, кип'ятильники тощо) без негорючих підставок та у приміщеннях, де їх застосування не передбачене.

Забороняється самостійно усувати несправності електромережі і електрообладнання.

Після закінчення роботи слід прибрати сміття, відходи та виробничі обрізки.

Щоденно після закінчення роботи оглянути приміщення, що закриваються, вимикати електроприлади, освітлення, тощо.

5. Вимоги безпеки в аварійній ситуації.

При можливості не створювати паніки, приступити до ліквідації створеної ситуації.

Не допускати в небезпечну зону сторонніх осіб.

Попередити про те що сталося безпосереднього керівника.

Якщо є потерпілі надавати їм першу медичну допомогу; при необхідності викликати швидку медичну допомогу».

Послідовність надання першої (долікарської) допомоги:

усунути вплив на органом небезпечних та шкідливих чинників, які загрожують здоров'ю та життю постраждалого (звільнити від дії електричного струму, винести з зараженої атмосфери, погасити одяг, що горить тощо);

визначити характер і тяжкість травми, найбільшу загрозу для життя постраждалого послідовність заходів щодо його врятування;

виконати необхідні заходи щодо врятування постраждалого в порядку терміновості (відновити прохідність дихальних шляхів, провести штучне дихання, зовнішній масаж серця, зупинити кровотечу, іммобілізувати місце перелому, накладити пов'язку тощо);

підтримати основні життєві функції постраждалого до прибуття медичного робітника;

викликати швидку медичну допомогу або лікаря, або прийняти заходи для транспортування постраждалого в найближчу лікувальну установу.

Допомога потерпілому, що надається не медичними робітниками повинна надаватись лише до прибуття лікаря.

Конкретні дії щодо надання першої допомоги постраждалому при різноманітних ураженнях описані в інструкції з надання першої (долікарської) медичної допомоги, що вивчається персоналом при проходженні первинного і повторних інструктажів з пожежної безпеки та охорони праці.

Інструкцію розробив:

Інженер з охорони праці

Олександр Гріщенко